

Overzichtsmatrix financiële gevolgen corona (voorlopige stand)

	Korte termijn Noodmaatregelen Acute hulp	1,5 m-samenleving	MLT Uitsteleffecten Vervolgschade Herstel-maatregelen Gevolgen recessie
Ondersteuning (zorg, werk, inkomen)	TOZO Doorbetalen zorgaanbieders Meerkosten in sociaal domein Dak- en thuislozen opvang Veilig Thuis/huiselijk geweld	Dak- en thuislozen opvang Wmo-ondersteuning?	BUIG Armoedebeleid/bijzondere bijstand Schuldhelpverlening Wmo-inhaaleffect Jeugd-inhaaleffect
Lokale infrastructuur (sport, cultuur, media, onderwijs)	(Liquiditeits)steun culturele instellingen (Liquiditeits)steun sport instellingen Lokale media ondersteunen Peuterspeelzalen/VVE Leerlingenvervoer	(Onderwijs)huisvesting 1,5m-proof	Garantstellingen t.a.v. Culturele en sport instellingen Gederfde inkomsten uit huur en belastingen Financiële compensatie wegvallende eigen inkomsten Zomerscholen (leerachterstanden)
Uitvoeringslasten (Handhaving, GGD-en, huisvesting)	GGD-en Veiligheidsregios (voorzover niet direct via Rijk) Handhaving corona-richtlijnen Thuiswerkfaciliteiten/ICT/beschermingsmiddelen JGZ	Klantcontactcentra / loketten / spreekkamers GGD-en? Handhaving van 1,5m samenleving o.a. bij sectoren	Inhaalslag op reguliere taken GGD Inhaalslag op reguliere taken JGZ
Bedrijf-economisch	SW-bedrijven		
Inkomstenderving (heffingen, leges, deelnemingen)	Belastinginkomsten: uitstellen Leges-inkomsten Huurinkomsten: opschorten Dividenden en winsten Grondexploitatie Derving eigen bijdrage wmo		Belastinginkomsten: on-inbaar Leges-inkomsten Huurinkomsten: kwijtschelden? Dividenden en winsten Grondexploitatie Derving eigen bijdrage wmo

Financiële gevolgen waarover afspraken zijn gemaakt (1)

Effecten waar iets voor geregeld is		Regeling vanuit Rijk
Speciale BBZ: TOZO bijstand aan zelfstandig ondernemers	SZW	3,8 mld, wv. 300 mln uitvoeringskosten gemeenten Volledige compensatie, via SPUK Afstemming met SZW loopt goed, duidelijke afspraken over volledige compensatie en wijze van bekostiging en verantwoording. Gemeenten melden wel dat bevoorschotting niet voldoende is voor de hoeveelheid aanvragen. Daardoor dreigen bij sommige gemeenten liquiditeitsproblemen.
Zorgaanbieders sociaal domein: continuïteit in doorbetalen	VWS	Gemeenten betalen 100% door, meerkosten worden vergoed Ook gesprek over compensatiemogelijkheden voor uitgestelde zorg achteraf Werkgroepen zijn bezig met de uitwerking van de principe-afspraken, in totaal 6 werkgroepen.
VVE/peuterspeelzalen: compenseren voor wegvallen ouderbijdrage	OCW/SZW	3 mln via DU. Naar analogie rijksmaatregel kinderopvang. Bestuurlijke afspraken uitgewerkt. Onduidelijk of nu ook dekking is gevonden aan Rijkszijde
Voedselbanken	SZW/LNV	Eenmalig 4 mln naar calamiteitenfonds voedselbanken Link Het Rijk gaat Voedselbanken NL een subsidie van max 4 miljoen verlenen. Dit gaat nu buiten gemeenten om. Individuele gemeenten zullen mogelijk wel extra kosten maken, omdat het Rijk maximale inspanning van gemeenten vraagt (ook binnen de financiële mogelijkheden van de gemeente) voordat het calamiteitenfonds kan worden ingezet. Geraamde kosten voor 13 weken voedselpakketten is 9 mln. (inschatting Voedselbanken).
Huis-aan-huis bladen en lokale media	OCW	Eenmalig 11 mln via stimuleringsfonds Journalistiek Link Aparte steunmaatregel vanuit Rijk. Onduidelijk of dit voldoende is?
Kunstpodia en musea	OCW	Voucher-regeling Link Aparte steunmaatregel vanuit Rijk. Onduidelijk of dit voldoende is om de wegvallende eigen inkomsten te 'balanceren' en financiële steun vanuit gemeenten overbodig maakt
Steunpakket Culturele en creatieve sector	OCW	Het gaat om een noodpakket van € 300 miljoen, deels bestaande uit subsidies (voor meerjarig gesubsidieerden door Rijk en de 6 rijkscultuurfondsen plus en dat is bijzonder ten opzichte van het gangbare rijksbeleid voor cruciale podia, musea, filmtheaters) en deels uit leningen. Verdeling nog onbekend. Het zal compensatie voor slechts een beperkt aantal zogeheten cruciale door de gemeenten gesubsidieerde/gefinancierde instellingen betreffen; hoogstens 30 per type - podia, musea, filmtheaters - in de grotere gemeenten. Van de betrokken gemeenten wordt ook een extra bijdrage verwacht, hetgeen in deze lastige financiële tijd lastig zal zijn, zonder nadere afspraken hierover.

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

Extra kosten waar (nog) niks voor geregeld is		
GGD-en , grotere belasting uitvoering en andere taken raken op laag pitje	BZK/VWS	GGD-en hebben inmiddels al brief aan VNG gestuurd De GGD'en maken extra kosten ivm inzet Corona (screening monitoring etc.). Zetten daar zoveel mogelijk medewerkers met andere taken (zoals JGZ) voorin, maar er wordt ook veel extern ingehuurd. Verder ook extra materiaalkosten zoals testen, beschermingsmiddelen etc.
Cultuursector: instellingen die in financiële nood komen	OCW	In problemen door wegvallende eigen inkomsten, kloppen aan bij gemeenten. Er gaat veel geld om in lokale accommodaties. De huisvestingslasten drukken vaak zwaar op de organisaties. Bijvoorbeeld bij cultuur betreft het 20% tot 40% van de uitgaven. Effecten: opschorten huur, uitstellen belastinginvordering, continueren subsidie, straks garantstellingen op leningen
Sportsector: instellingen die in financiële nood komen	VWS	Totale Inkomsten raming 2020 = € 346 miljoen. Bij een corona-sluiting van half maart tot 1 juni lopen gemeenten zelf € 30 miljoen inkomsten aan entree, horeca mis. Zouden zij in deze periode ook nog de huur, pacht e.d. kwijtschelden dan komt daar € 55 miljoen bij. In totaal gemeentelijke inkomstenderving € 85 miljoen in relatie tot de sportsector in genoemde periode. Er gaat veel geld om in lokale accommodaties. Bijvoorbeeld bij sport betreft het 19.500 accommodaties waarvan 8.800 in gemeentelijk eigendom (o.a. 800 zwembaden waarvan 760 gemeentelijk). De huisvestingslasten drukken vaak zwaar op de organisaties. Effecten: opschorten huur, uitstellen belastinginvordering, continueren subsidie, straks garantstellingen op leningen
Leerlingenvervoer: kwijtschelden ouderbijdrage + continuïteit garanderen	OCW	Gemeenten betalen 80% door Concept-afspraken, nog niet bekrachtigd
JGZ	VWS	JGZ organisaties worden via contracten gefinancierd door gemeenten. Nu liggen veel activiteiten stil. Denk aan groepsvaccinaties en een deel van de individuele screenings. Veel organisaties hebben hun artsen en verpleegkundigen uitgeleend aan de GGD, huisartsenpraktijken etc. Bedoeling is niet om onderling facturen te gaan sturen. Na de crises zullen heel veel activiteiten moeten worden ingehaald. Daarvoor o.a extra inhuur personeel nodig.
Veilig Thuis	VWS	Was ook al punt voor de VJN. Druk op veilig thuis organisaties neemt alleen maar sneller toe door de huidige corona maatregelen (huiselijk geweld).
Dak- en thuislozen	VWS	Was ook al punt voor de VJN. Druk op opvang van dak- en thuislozen loopt door corona maatregelen extra op en leidt tot meerkosten, mede door 1,5-meter richtlijnen
Derving eigen bijdrage wmo	VWS	Door wegvallende Wmo-vraag, ook minder inkomsten uit eigen bijdrage die wel begroot was

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

Extra kosten waar (nog) niks voor geregeld		
Bijstand: toenemend beroep	SZW	Nu al merkbaar: A'dam +200%, Enschede +100%, Hengelo +50% Bijramen van BUIG-budget zal nodig worden (ramingsregel)
Schuldhelpverlening	SZW	<ul style="list-style-type: none">•Huidige trajecten schuldhelpverlening komen in de knel als dit gebaseerd was op een bepaald inkomen dat nu door de Corona crisis wegvallt. Gemeenten zoeken hier een weg in om het traject alsnog te laten slagen.•Gemeenten verwachten zeker een verhoging van het aantal aanvragen de komende periode. Ondanks dat overheidsschuldeisers, hypotheekverstrekkers, deurwaarders etc. spreken van coulanceregelingen tot 1 juli. Maar wat gebeurt er daarna? Heb je nu geen buffer of inkomen, dan is dat 1 juli zeker nog niet opgelost. Divosa met NVVK gaat uitvragen bij gemeenten over impact corona op schuldenbeleid. Ze betrekken VNG hierbij.
Bijzondere bijstand	SZW	Gemeenten zien meer vraag naar financiële ondersteuning en een stijging aanvragen bijzondere bijstand. Nog geen concrete cijfers. Bijvoorbeeld: kinderen die niet over digitale leermiddelen beschikken. Wordt soms door de school geregeld, soms door Leergeld, maar soms ook voor rekening van gemeente (bijzondere bijstand).
24-uursopvang voor kinderen	SZW/OCW	Concept-afspraken, nog niet bekrachtigd
SW-bedrijven: continuïteit in doorbetalen vanwege omzetverlies	SZW	Cedris heeft hier voorstel voor gedaan aan SZW, VNG ook betrokken Naast regeling voor compenseren omzet-verlies, verwachten SW-bedrijven meerkosten ivm corona-richtlijnen zoals 1,5 meter afstand bewaren. Daarover is nog niks afgesproken.
Statushouders	J&V	Langer in bijstand. Andere effecten
Arbeidsparticipatie	SZW	Re-integratietrajecten Extra inzet op werk en opleiding straks, o.a. jongeren

Extra kosten a.g.v. corona waarvoor (nog) niks geregeld is (2)

Extra kosten waar (nog) niks voor geregeld		
Onderwijs: zomerscholen en schakelklassen	OCW	Leerachterstanden zullen zijn toegenomen en bij grotere groep opgetreden. Beroep op zomerscholen/schakelklasse zal hierdoor naar verwachting toenemen.
Onderwijs: onderwijshuisvesting 1,5 m-proof maken	OCW	Gemeenten zijn verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting. Mogelijk zal 1,5-m proof maken van het onderwijs ook nieuwe eisen stellen aan onderwijshuisvesting, in de vorm van tijdelijke maatregelen danwel extra investeringen.
Bed bad brood voorzieningen	J&V	Opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers
Veiligheidsregio's	J&V	<ul style="list-style-type: none"> •In uitvoering worden niet direct veel extra kosten verwacht = core business. •Qua extra kosten is verwachting dat gedeelte rechtstreeks vanuit het Rijk bekostigd zal kunnen worden, via Wet Publieke Gezondheid (art. 62) en Besluit Publieke Gezondheid (art. 15). •Sommige gemeenten verwachten nog wel later de rekening. Bijv. zorghotels die nu worden ingericht. Of bijv. Ahoy dat wordt omgebouwd. Ook gemeenten die dit soort kosten voorschieten
Openbare orde / handhaving	J&V	<ul style="list-style-type: none"> •Extra inzet ivm handhaven regels social distancing. Niet makkelijk, maar meeste kan met bestaande BOA's worden georganiseerd, door percelen te verbreden (alle type BOA's inzetten), ook hulp vanuit waterschappen en omgevingsdiensten, dus men is creatief binnen bestaande capaciteit, en redt dat net. •Consequentie is wel dat de reguliere handhavingsprioriteiten overboord zijn gegooid/op laag pitje zijn gezet •Wel MLT-effect als gevolg van 1,5 metersamenleving >> als alle sectoren hiervoor plannen moeten maken, zal er lokaal gehandhaafd moeten worden op de naleving in al die sectoren. Als dat bij de gemeente terecht komt, zal dat wel een groot beroep doen op de capaciteit
Afvalinzameling	I&M	<p>Meer afval van particulieren. Minder afval van bedrijven.</p> <p>Wanneer de gescheiden ingezamelde afvalstromen (denk aan plastic, papier, glas, GFT, etc.) niet meer kunnen worden afgezet voor recycling, dan moeten deze worden verbrand (= duurder dan recyclen) of worden opgeslagen. Er zijn behoorlijke kosten aan opslagverbonden. Andere kosten: *extra inhuur (externe partijen) *extra communicatie</p>

Extra organisatiekosten/uitvoeringskosten (3)

Uitvoeringskosten gemeenten zelf		
Apparaatskosten a.g.v. Corona-richtlijnen	BZK	Thuiswerk faciliteiten, ICT, beschermingsmiddelen, etc.
Uitvoeringskosten a.g.v. 1,5 samenleving	BZK	Binnen de gemeentelijke organisatie (werkplekken) Ook 1,5-proof maken van KCC's/publieksloketten/spreekkamers Daarnaast gevolgen 1,5-proof op diverse beleidsprogramma's (bijv. Maatsch. Opvang) Als gemeenten moeten gaan handhaven de plannen van sectoren t.a.v. 1,5-metersamenleving, dan wordt wel flink grotere belasting BOA's verwacht

Wegvallende inkomsten a.g.v. corona (4)

Wegvallende inkomsten		
Toeristenbelasting		Totale opbrengst 411 mln. Zal vooral op microniveau impact hebben (toeristische gemeenten). Minder toeristen = minder opbrengst. Totale impact niet in te schatten, wel (in toeristische gemeenten) per maand naar mate het jaar vordert.
OZB		Totale opbrengst ca. 4 mld. Zelfde aantal belastingplichtigen, mogelijk meer leegstand (maar niet per peildatum, dus theoretisch geen impact). Macro zouden betalingsproblemen van ondernemers/inwoners de opbrengst OZB in gevaar kunnen brengen, hiervan is geen inschatting te maken, dit levert wel onzekerheid op.
Parkeerbelasting		Totale opbrengst 1 mld. Directe inkomstenderving doordat minder geparkeerd wordt, % niet in te schatten.
Retributies/leges		Speelt breed bij alle soorten leges, o.a. <ul style="list-style-type: none"> - Teruggaaf evenementenleges omdat evenementen niet doorgaan, idem - gemakkelijkhedenretributie (bijv. rondvaartboten A'dam, Efteling) - Liggelden/havengelden - Markgelden
Reclame belasting		Verwachting niet of nauwelijks impact.
Precario		Precario m.n. terrassen: inkomstenderving door sluiten horeca (geen terrassen = geen precario)
Huurcontracten/concessies: coulance		Gemeenten die de huur opschorten (bij instellingen die in financiële problemen raken). Idem t.a.v. afdracht concessie-ontvangers? – brief exploitanten raam-reclame
Dividenden/aandeelhouderschap:		Dividenden die waren begroot en nu wegvallen. O.a. BNG, energiebedrijven, parkeergarage-exploitanten
Winst uit eigen bedrijven		Bijv. Havenbedrijven, zwembaden
Grondexploitatie		PM

Toelichting

- In algemene zin zal financiële impact per heffing verschillen, en ontstaan door betalingsproblemen, kwijtschelding of afschaffing van belastingen. Gemeenten krijgen ook te maken met uitstel van betaling. Macro zouden invorderingsproblemen kunnen optreden (failliete ondernemers, meer kwijtschelding etc.). De omvang is daarvan op dit moment niet in te schatten. Gemaakte en te maken inschattingen worden continue geupdate via verbinding met uitvoerders. Het gaat daarbij zowel om "oude" - nog openstaande - aanslagen, als vooralsnog uitgestelde aanslagen. Impact: ieder procent minder inbaar is ruim 100 miljoen.
- In de crisis 2009- 2014 zijn de OEM teruggelopen met 11% (ca €1 mrd. Incl. dividenden)

Minder kosten en overige aspecten (5)

Minder kosten?

- Meeste gemeenten hebben dat nog niet erg in beeld, maar zien het ook niet direct
- Hooguit in bedrijfsvoering (lagere printkosten, gebouwen dicht dus minder gas/water/licht), maar daar staan op andere fronten weer hogere bedrijfsvoeringskosten tegenover. Lagere reiskosten vs. verlenging van inhuur
- Vooral verschuivingen die optreden:
 - Op Economie-programma's zijn uitgaven gestagneerd, bijv. stimulering start-ups etc. Maar dat zal op gegeven moment juist weer extra nodig zijn
 - In sociaal domein tijdelijk lager beroep op jeugd en wmo, maar er moet wel doorbetaald blijven worden, en men verwacht later een ophoop-effect
 - Mensen worden tijdelijk elders ingezet, zoals rond TOZO etc
 - Projecten die vertraging oplopen

Overig

- Taakstellingen/ombuigingen die waren ingeboekt worden nu niet gerealiseerd
- Kasgeld overschrijding leningen >> na 3 maanden op matje bij toezichthouder
- Rechtmatigheidsvraagstukken (subsidies voortzetten als niet aan voorwaarden is voldaan, doorbetalen zonder dat prestaties geleverd zijn, TOZO)